

Factsheet PI Veenhuizen

De penitentiaire inrichting (PI) Veenhuizen bestaat uit de locaties Esserheem en Norgerhaven. PI Veenhuizen is een onderdeel van de Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI), van het Ministerie van Justitie en Veiligheid.

Veenhuizen

Veenhuizen is een gevangenisdorp bij uitstek. De Drentse plaats heeft een lange en rijke justitiële geschiedenis en telt nog steeds twee (ooit vijf) penitentiaire inrichtingen. Ook het landelijk Gevangensmuseum, de Justitiële Jeugdinrichting Juvaïd en het SSC DJI hebben een plek in Veenhuizen.

Norgerhaven

Norgerhaven is een gevangenis en heeft drie afdelingen (72 plekken) die fungeren als ISD-afdeling (inrichting voor stelselmatige daders). Hier verblijven veelplegers die door de rechter een ISD-maatregel opgelegd hebben gekregen van maximaal twee jaar. Door de veelpleger op te sluiten wordt voorkomen dat hij gedurende deze periode nieuwe strafbare feiten pleegt en wordt de maatschappij dus beschermd. Bovendien kan de detentieperiode worden benut om de vaak complexe verslavingsproblematiek en eventuele psychische problemen van de ISD'er gericht aan te pakken. Ook is er een Extra Zorg Voorziening (24 plekken) voor gedetineerden die minder geschikt zijn voor plaatsing op een reguliere afdeling. De overige plekken zijn gevuld met reguliere gedetineerden. Norgerhaven heeft een capaciteit van 242 plekken (exclusief meerpersoons celledgebruik).

Esserheem

Esserheem is een gevangenis en Huis van Bewaring (HvB). Er verblijven reguliere gedetineerden, maar er zijn ook drie afdelingen voor bijzondere doelgroepen. Zo zijn er 24 plekken voor langgestraften, 24 plekken voor de vadervleugel en 24 plekken op de zeer beperkt beveiligde inrichting (ZBBI). Eén afdeling (48 plekken) is ingericht als HvB.

De vadervleugel is onderdeel van het project Gezinsbenadering. Naast PI Veenhuizen heeft ook PI Leeuwarden een vadervleugel. Op deze afdeling volgen gedetineerde vaders een speciaal programma om de band met hun kinderen zo goed mogelijk te houden. Het doel is de 'detentieschade' bij het kind zoveel mogelijk te voorkomen. Met andere woorden: het kind staat centraal. In 2019 doen studenten van de Hanzehogeschool onderzoek naar de resultaten van het project.

Op de afdeling ZBBI verblijven gedetineerden die in de laatste fase van hun straf zitten en die al bepaalde vrijheden hebben verdiend. Zo mogen ze overdag buiten de gevangensmuren aan het werk en hebben ze elk weekend verlof om alvast te kunnen wennen en zich voor te bereiden op een terugkeer in de maatschappij. In het HvB zitten gedetineerden die in voorlopige hechtenis zijn genomen en nog in afwachting zijn van een uitspraak van de rechter in hun strafzaak. Esserheem heeft een capaciteit van 239 cellen (exclusief meerpersoons celledgebruik).

Extra Begeleidings- en Toezichtslocatie (EBTL)

De EBTL is een opvang voor vreemdelingen die in een reguliere COA-locatie overlast veroorzaken en is een samenwerking tussen COA en DJI. De EBTL is in januari 2018 geopend. Het personeel van beide organisaties is ervaren en gespecialiseerd in het werken met lastige doelgroepen.

Arbeidsbedrijf PI Veenhuizen

Zowel Esserheem als Norgerhaven heeft een arbeidsbedrijf waar gedetineerden dagelijks aan het werk kunnen.

De werkzaamheden variëren van eenvoudige klussen zoals inpakken tot hoogwaardige vakarbeid zoals metaalbewerking. PI Veenhuizen heeft ook een eigen agrarisch bedrijf, genaamd De Boerderij, waar ondermeer prei en hop wordt geteeld.

Gedetineerden werken hier samen met taakgestraften vanuit Reclassering Nederland, langdurig werklozen vanuit de samenwerking met de Intergemeentelijke Sociale Diensten en stathouders vanuit het COA Drenthe. Daarnaast worden gedetineerden ingezet in de groenvoorziening binnen het dorp Veenhuizen. Na de sluiting van Groot Bankenbosch, de Beperkt Beveiligde Inrichting, zijn initiatieven ontplooid om dit samen met ketenpartners verder te exploiteren. Ook leiden we samen met het COA en groenopleider TerraNext gedetineerden, stathouders en medewerkers op in de groenvoorziening of kunnen zij bijvoorbeeld een officieel erkend lasdiploma behalen. Meer informatie over het arbeidsbedrijf is te vinden op www.in-made.nl.

Dagprogramma gedetineerden

Naast verplichte arbeid, gedetineerden zitten niet alleen op hun cel, is er een dagprogramma met verschillende activiteiten, zoals luchten, het volgen van onderwijs of trainingen, recreatie, bibliotheekbezoek, het bezoeken van kerkdiensten, sporten en het ontvangen van bezoek in de bezoekzaal of gezinskamer.

Terugdringen recidive

Een belangrijke taak van DJI is de insluiting van mensen om hun straf en/of maatregel te ondergaan. Deze insluiting fungeert in eerste plaats als vergelding, want criminaliteit wordt bestraft. Tegelijkertijd wordt de maatschappij beschermd. Zolang de veroordeelde vastzit, kan hij immers geen nieuwe misdrijven plegen. Daarnaast wordt de periode van detentie vooral benut om gedetineerden voor te bereiden op een succesvolle terugkeer in de maatschappij en te voorkomen dat ze opnieuw vervallen in crimineel gedrag. Voor elke gedetineerde wordt een detentie- en re-integratieplan opgesteld. Hierin staat op welke gebieden hij aan de slag moet om meer kans te maken op een succesvolle terugkeer in de maatschappij.

Belangrijk is dat op het moment van ontslag uit de inrichting aan de vier basisvoorwaarden voor een goede re-integratie is voldaan: identiteitspapieren, inkomen en werk, huisvesting en zorg.

Waar nodig wordt de gedetineerde tijdens zijn detentie hulp geboden om genoemde zaken te regelen.

Highlights PI Veenhuizen

- PI Veenhuizen bestaat nu nog uit twee locaties, te weten: Esserheem en Norgerhaven, gebouwd in de voor Veenhuizen kenmerkende carrévorm. De inrichtingen zijn uniek qua bouwstijl. Van de gebouwen gaat een bepaalde rust uit. Buiten de laatste tien jaar vervulde PI Veenhuizen decennialang de landelijke bestemming van gevangenis voor langgestrafte gedetineerden.
- Veenhuizen is in zekere zin voortgekomen uit de PI Veenhuizen, door medewerkers die ooit verplicht in de buurt van hun werk zijn gaan wonen. Wereldwijd uniek dat zich rond de instellingen en inrichtingen in de loop der tijd een dorp heeft gevormd. Een ander gevolg, dat niet in geld valt uit te drukken, is dat gedetineerden zich te voet of per (dienst)fiets door het dorp kunnen begeven.
- PI Veenhuizen kent een samenwerkingsverband met Staatsbosbeheer en enkele omliggende gemeenten. Hierbij wordt langdurig werklozen structuur geboden door te werken in de bossen rondom Veenhuizen. Tot aan de dag van vandaag zijn alle deelnemers uiteindelijk terechtgekomen in een betaalde baan.
- Met omliggende gemeenten, het UWV en de Intergemeentelijke Sociale Diensten zijn meerdere werklozen opgeleid tot assistent-beveiligers. Na een interne opleiding deden zij ervaring op binnen de PI. 100% van de deelnemers hield er uiteindelijk een baan aan over.
- Gedetineerden van de ISD (Stelselmatige Daders) hebben mee kunnen doen met een project waarbij studenten van de Design Academy uit Eindhoven een keur aan opdrachten mochten uitvoeren. De gedetineerden hebben op deze manier mee kunnen denken over de ontwikkeling van producten. De samenwerking met de Design Academy bestaat nog steeds. Eén van de mooie producten is de Las-TIG fiets, gemaakt door gedetineerden door middel van een speciale lastechniek. In februari 2019 is een nieuwe 'designdeal' getekend.

- Het theaterspektakel Het Pauperparadijs op de binnenplaats van het Gevangenis­museum is in 2016 en 2017 een groot succes geweest. Het dorp Veenhuizen en de PI kwamen in positieve zin in beeld. Gedetineerden die een erkend diploma behaalden als verkeersregelaars, werd als zodanig ingezet tijdens de voor­steldingsdagen. Dit werd door het publiek als buitengewoon positief ervaren. In de voorbereiding op en gedurende de voor­stellingen zijn in samenwerking met de Design Academy en gedetineerden op het arbeids­complex van de PI instrumenten en attributen gemaakt die tijdens de voor­stellingen zijn gebruikt. Het Pauperparadijs heeft ongeveer 100.000 bezoekers mogen verwelkomen.

Momenteel zetten ondernemers uit Veenhuizen zich in om de voor­stelling opnieuw naar het dorp te halen.

- In samenwerking met het Drenthe College bestaat een project waarbij studenten van de uniform­opleidingen ervaring opdoen in portiers- en beveiligingswerkzaamheden in het Shared Service Center (SSC). Formeel valt het SSC niet onder de PI Veenhuizen. Echter, deze samenwerking is gestart onder de vlag van de PI.
- De zogenoemde Bajesdag, dit jaar georganiseerd op 15 juni, is een initiatief van het Gevangenis­museum. Het museum trekt op deze dag ruim tweeduizend bezoekers. Een groot deel daarvan kan ook een kijkje nemen op het arbeids­complex van Esserheem. Naast het museum en PI Veenhuizen is DV&O ook elk jaar prominent aanwezig.
- Onder PI Veenhuizen valt ook het ESF-bureau. Zij zijn werkzaam voor het hele land. Het bureau weet, ook in tijden van recessie, elk jaar een hoger bedrag aan Europese subsidie binnen te halen.

- Veenhuizen (als één van de vijf Koloniën van Weldadigheid) is een sterke kandidaat voor de Werelderfgoedlijst van UNESCO. In 2019 valt het definitieve besluit.
- De locatie Norgerhaven was in de periode van 1 september 2015 tot 1 september 2018 verhuurd aan Noorwegen. Noorse gevangenen werden per vliegtuig vervoerd naar Groningen Airport Eelde en vervolgens door DV&O per bus naar Norgerhaven gebracht. De samenwerking is drie jaar lang naar volle tevredenheid van beide landen uitgevoerd. Doordat het cellentekort in Noorwegen was opgelost, eindigde de samenwerking op 1 september 2018. Professor mw. A. Liebling, hoogleraar aan de universiteit van Cambridge, onderzocht op verzoek van de Noorse overheid het detentieklimaat in Norgerhaven. De uitkomst hiervan is dat het klimaat in Norgerhaven van zeer hoge kwaliteit is en zich wereldwijd kan meten met de beste penitentiaire inrichtingen.

- Ketensamenwerking is voor PI Veenhuizen vanzelfsprekend. Dit manifesteert zich onder meer in de groeiende groep vrijwilligers die binnen de muren komen, door deelname van een casemanager in de Veiligheidshuizen van Groningen, Friesland en Drenthe, en nog tal van andere, meer voor de hand liggende processen, waarbij (leef)klimaat een belangrijk, groeiend thema is. Samen met ketenpartners organiseert PI Veenhuizen jaarlijks een Re-integratiemarkt op beide locaties.